

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Publisko iepirkumu likuma piemērošanas aktualitātes

Lektore: Dace Gaile, IUB

Iepirkumu uzraudzības
birojs

IZMAIŅAS TIESISKAJĀ REGULĒJUMĀ

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Izmaiņas tiesiskajā regulējumā

**26.04.2018.gada grozījumi PIL - stājās spēkā
01.06.2018.,**

*izņemot grozījumus, kas nosaka, ka pircēja profils ir
VRAA uzturētā elektroniskā sistēmā pieteikumu un
piedāvājumu saņemšanai – **stājas spēkā 01.01.2019.***

- ārzonā reģistrētu pretendentu izslēgšana
- atvieglotas iespējas sociālajiem uzņēmumiem piedalīties iepirkumos
- tehniski un redakcionāli labojumi

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Izmaiņas tiesiskajā regulējumā

20.09.2018.grozījumi PIL – stājās spēkā
18.10.2018.

- pārāk dārga piedāvājuma noraidīšana
- elektroniska pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšana «mazajiem» un sociālajiem iepirkumiem pārceļta: pašvaldībām - uz 01.10.2019., privāto tiesību juridiskajām personām – uz 01.07.2020. (*iepriekš noteiktais datums – 01.01.2019.*)
- labojumi ārzonās reģistrētu uzņēmumu izslēgšanas nosacījumos (jāpārbauda apakšuzņēmēji, kuriem nodoti vismaz 10% no kopējās līguma vērtības, ārzonā reģistrētus apakšuzņēmējus pieprasa nomainīt, precizēts pārbaudes mehānisms).

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārāk dārgs piedāvājums

- **41.panta (11) daļa** - pasūtītājs noraida pretendenta piedāvājumu **atklātā vai slēgtā konkursā**, ja pretendenta piedāvātā līgumcena pārsniedz jebkuru no šādām vērtībām:
 - 1) iepirkuma procedūras dokumentos pasūtītāja norādīto līgumcenu, **ja tā noteikta kā piedāvājuma atbilstības prasība;**
 - 2) 150% no iepirkuma procedūras dokumentos norādītās **paredzamās līgumcenas.**

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārāk dārgs piedāvājums

- ❑ Iepirkuma procedūras dokumenti ir arī, piem., paziņojums par līgumu, iepirkuma līguma projekts un papildus sniegtie skaidrojumi (piem. atbildes uz piegādātāju jautājumiem, EIS publicēti paziņojumi).
- ❑ Ja ne maksimāli pieļaujamā līgumcena, ne paredzamā līgumcena iepirkuma procedūras dokumentos nav norādīta, 41.panta (11) daļu nepiemēro.

iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārāk dārgs piedāvājums

□ **Piemērs:**

Paziņojumā par līgumu norādīta iepirkuma paredzamā līgumcena – 100 000 EUR.

Ja iesniegtais piedāvājums ir 90 000 EUR vai 110 000 EUR – piedāvājumu nenoraida.

Ja iesniegtais piedāvājums ir 151 000 EUR – piedāvājumu noraida.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārāk dārgs piedāvājums

□ **Piemērs:**

Iepirkuma nolikumā norādīts, ka maksimālā piedāvājuma cena ir 100 000 EUR un visi piedāvājumi, kas pārsniegs šo summu, tiks noraidīti.

Ja iesniegtais piedāvājums ir 99 000 EUR – piedāvājumu nenoraida.

Ja iesniegtais piedāvājums ir 101 000 EUR – piedāvājumu noraida.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārāk dārgs piedāvājums

PIL 41.panta (11) daļas 2.punkta regulējums **nav izmantojams:**

- ▣ ja tiek vērtēta vienības cena (ja vien nav zināms kopējais vienību skaits, kas ļauj aprēķināt kopējo līgumcenu),
- ▣ vai līgumos, kuros to specifikas vai citu apstākļu dēļ nav iespējams prognozēt kopējo līgumcenu, tā nav aprēķināma vai nav paredzams kopējais līguma apjoms.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārāk dārgs piedāvājums

- Vispārīgās vienošanās gadījumā PIL 41.panta (11) daļas nosacījumi ir **attiecināmi uz vispārīgās vienošanās kopējo līgumcenu** (visu paredzamo iepirkuma līgumu kopējā līgumcena vispārīgās vienošanās darbības laikā).

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Elektroniskās sistēmas izmantošana

No 01.10.2019.

- ▣ pašvaldībām arī mazo iepirkumu un sociālo pakalpojumu iepirkumu pieteikumi un piedāvājumi jāsaņem elektroniski.

No 01.01.2019.:

- ▣ neatkarīgi no tā, vai iepirkumā ir vai nav paredzēta elektroniska piedāvājumu iesniegšana,
- ▣ visa informācija, kas saskaņā ar likumu publicējama **pircēja profilā** (nolikums, nolikuma grozījumi, papildu informācija, ziņojums, noslēgtie līgumi, to grozījumi), būs publicējama EIS.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Labojumi ārzonā reģistrētu piegādātāju izslēgšanas kārtībā

- ❑ Izslēgšanas noteikums attiecas uz apakšuzņēmējiem, kam nodoti vismaz 10% no līguma vērtības (*iepriekš – attiecās uz visiem norādītajiem apakšuzņēmējiem*).
- ❑ Ja apakšuzņēmējs vai persona, uz kuras spējām kandidāts vai pretendents balstās, reģistrēta ārzonā, pasūtītājs pieprasa to nomainīt (*iepriekš – izslēdza kandidātu vai pretendentu*).
- ❑ Ārvalstu piegādātājiem pieprasa iesniegt reģistrācijas valsti apliecinošus dokumentus un apliecinājumu, ka uz tiem neattiecas 42.panta (1) daļas 13.punkts (*vairāk nekā 25% akciju īpašnieks reģistrēts ārzonā*).

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Izmaiņas tiesiskajā regulējumā

28.06.2018. grozījumi Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā – iekļauts 11.¹pants «**Sankciju piemērošana publisko iepirkumu un publiskās un privātās partnerības jomā**» (stājās spēkā 12.07.2018.)

- pienākums izslēgt no iepirkuma kandidātus vai pretendentus, kuriem noteiktas sankcijas, kuras var kavēt līguma izpildi
- pienākums iekļaut iepirkuma līgumā nosacījumu par vienpusēju atkāpšanos no līguma, ja līguma izpilde nav iespējama līguma izpildes laikā noteikto sankciju dēļ

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Sankcijas - pārbaudāmās personas

- Visi kandidāti, uzvarējušais pretendents
- Visu kandidātu amatpersonas, uzvarējušā pretendenta amatpersonas
- Personālsabiedrības biedri
- Apakšuzņēmēji (vismaz 10%)
- Personas, uz kuru spējām balstās kandidāts vai pretendents savu spēju atbilstības pierādīšanai

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Sankcijas - izslēgšana

- Lai arī 10.panta iepirkumos PIL noteikto izslēgšanas noteikumu pārbaude nav obligāta, **sankciju pārbaude jāveic obligāti.**
- Uzvarējušā pretendenta amatpersonas, apakšuzņēmēji (10%) un personas, uz kuru spējām kandidāts vai pretendents balstās, jāpārbauda arī 9. panta («mazie» iepirkumi) un 10.panta (sociālo pakalpojumu iepirkumi) iepirkumos.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Sankcijas - izslēgšana

- Ja sankcijas attiecas uz apakšuzņēmējiem un personām, uz kuru spējām kandidāts vai pretendents balstās, pasūtītājs pieprasa šo personu nomaiņu
 - ▣ *Izņemot 9.panta iepirkumus, jo PIL neparedz apakšuzņēmēju nomaiņu;*
 - ▣ *10.panta iepirkumos – rīcība jāparedz iepirkuma dokumentos.*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārbaudes norise

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārbaudes norise

- **Jautājums** – vai sankciju pārbaude jāveic arī pirms tādu līgumu noslēgšanas, kuriem nepiemēro publiskos iepirkumus regulējošo likumu normas (piemēram, likumu piemērošanas izņēmumi vai iepirkuma līgumcena nesasniedz likuma piemērošanas robežvērtību)?
- **Atbilde** - Sankciju likuma 11.¹pantā noteiktā pārbaude attiecas iepirkumiem, kuri veikti saskaņā ar kādu no normatīvajiem aktiem publisko iepirkumu jomā. Sankciju likums neparedz pārbaudes veikšanu gadījumos, kad līguma noslēgšanai nav jāpiemēro PIL, SPSIL, ADJIL vai PPPL normas.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārbaudes norise

- **Jautājums** – kā iepirkumā pārlicināties par ārvalstī reģistrēta piegādātāja amatpersonām?

- **Atbilde** - Sankciju likums nenosaka ārvalstu piegādātāju pārbaudes kārtību. Lai izpildītu Sankciju likuma 11.¹panta (1) daļā noteikto pienākumu, iesakām iepirkuma procedūras dokumentos noteikt, ka kopā ar piedāvājumu jāiesniedz kompetentas institūcijas izziņa par piegādātāja amatpersonām, kā arī apliecinājums, ka uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi izziņā norādītā informācija joprojām ir aktuāla.
 - *Apliecinājums nepieciešams, ņemot vērā ārvalstu piegādātāju iesniegtajām izziņām noteikto derīguma termiņu – 6 mēneši.*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Kur meklēt informāciju?

- ANO, ES, Latvijas nacionālo un ASV sankciju datubāze <http://sankcijas.kd.gov.lv/>
- Eiropas Komisijas Sankciju karte – ES un ANO noteikto sankciju apkopojums:
<https://www.sanctionsmap.eu/#/main>
- ASV OFAC noteikto sankciju saraksts:
<https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Problēmas

- **Ārlietu ministrija: visiem ir jāievēro sankciju režīms!**

- **Neatbildēti jautājumi:**
 - **ko darīt**, ja sankcijas noteiktas izpildītājam tāda līguma izpildes laikā, kurā nav paredzēta vienpusēja atkāpšanās no līguma?
 - **ko darīt**, ja sankcijas noteiktas patiesā labuma guvējam vai ar pretendentu saistītam ražotājam (preces piegādātājam)?
 - **kā droši pārbaudīt** informāciju par sankcijām?

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Atšķirīgais izslēgšanas noteikumu regulējumā

- Par Latvijā reģistrētiem uzņēmumiem saņem informāciju no EIS,
 - izņemot daļu īpašnieku reģistrāciju ārzonās – saņem tikai informāciju par reģistrācijas valsti, jāsalīdzina ar IUB tīmekļvietnē publicēto sarakstu,
 - izņemot sankcijas – jāmeklē informācija ĀM norādītajos avotos.
- Ja uz piegādātāju attiecas izslēgšanas noteikumi, tas var iesniegt pierādījumus savai uzticamībai, izņemot:
 - nodokļu parādus,
 - reģistrāciju ārzonās,
 - sankcijas.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Gaidāmās izmaiņas tiesiskajā regulējumā

- 01.11.2018. Saeimā 1.lasījumā izskatīti grozījumi PIL, kas paredz pasūtītāja pienākumu pieņemt elektroniskos rēķinus - plānotais spēkā stāšanās datums – 18.04.2019.
- Sagatavoti grozījumi PIL, kas paredz izslēgšanas noteikumu piemērošanu apsardzes pakalpojumu iepirkumos.
- Tiek gatavoti grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

DAŽI PROBLĒMJAUTĀJUMI

Iepirkumu uzraudzības
birojs

1. LĒMUMA PIENĒMŠANA

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Lēmuma pieņemšana

- ❑ **Lēmumu pieņem iepirkuma komisija**, un tas ir saistošs pasūtītājam!
- ❑ Atklātā konkursā:
 - veic pretendentu atlasī (atbilstība kvalifikācijas prasībām);
 - pārbauda piedāvājuma atbilstību tehniskās specifikācijas prasībām;
 - pārbauda, vai finanšu piedāvājumā nav aritmētisku kļūdu, vai piedāvājums nav nepamatoti lēts;
 - nosaka saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu (cena var būt vienīgais kritērijs);
 - starplēmums par iespējamu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu;
 - EVIPD norādītās informācijas pārbaude (pieprasa pierādījumus);
 - izslēgšanas noteikumu pārbaude (t.sk. reģistrācija ārzonā un sankcijas);
 - gala lēmums par atklāta konkursa uzvarētāju.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Lēmuma pieņemšana

Tomēr **atklātā konkursā** piedāvājumu vērtēšanu var sākt

- ❑ ar piedāvājuma atbilstības pārbaudi (tehniskās specifikācijas)
- ❑ un iespējamā saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanu,
- ❑ un tikai šī piedāvājuma iesniedzējam pārbaudīt atbilstību kvalifikācijas prasībām.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Lēmuma pieņemšana

Jautājums: *Vai pasūtītājs, organizējot iepirkumu PIL 9. vai 10.panta kārtībā, ir tiesīgs paredzēt, ka sākotnēji tiek izvērtēti tehniskie un finanšu piedāvājumi, bet kvalifikācijas prasību atbilstība tiek vērtēta tikai iespējamajam uzvarētājam?*

- ▣ Attiecībā uz PIL kārtībā veiktu iepirkumu PIL regulējums nenosaka konkrētu rīcību piedāvājumu vērtēšanai 9. un 10.panta iepirkumos. Pasūtītājs iepirkuma nolikumā var paredzēt, ka iesniegtos piedāvājumus vērtēs analogiski MK noteikumu Nr.107 "Iepirkumu procedūru un metu konkursu norises kārtība" 16.punktā noteiktajai kārtībai vai noteikt citu vērtēšanas kārtību.
- ▣ Tomēr - visos piedāvājumos jāpārbauda aritmētiskās kļūdas.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Iepirkuma priekšmeta dalīšana daļās

- Tiesības piešķirt iepirkuma līgumu daļās.
 - *Iepirkuma dokumentos nosaka, vai piedāvājumu var iesniegt par vienu vai vairākām, vai visām daļām.*

- **Iepirkuma procedūras dokumentos jāskaidro, kāpēc nolemts nepiešķirt līguma slēgšanas tiesības daļās.**
 - *Piemēram, jaunas skolas būvdarbus atbilstoši izstrādātajam būvprojektam nav pamata dalīt daļās, bet ja siltināšanas darbus 3 bērnudārzos pērk vienlaikus vienā iepirkuma procedūrā, jāparedz iespēja iesniegt piedāvājumus par daļām.*

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Lēmuma pieņemšana

- Ja **iepirkuma priekšmets ir dalīts daļās**, iepirkuma komisija pieņem lēmumu piešķirt iepirkuma līguma slēgšanas tiesības **par katru daļu atsevišķi** (*kandidātu un pretendentu informēšana!*).
- Arī iepirkuma procedūras **ziņojumu** var sagatavot par katru daļu atsevišķi (*ja lēmumi par daļām tiek pieņemti dažādos laikos*).
- Paziņojumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu var publicēt par katru daļu atsevišķi.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

2. LĪGUMA IZPILDE

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Apakšuzņēmēju un personāla nomaiņas kārtība

Iepirkuma līguma projektā būtu jānorāda vismaz:

- atsauce uz Publisko iepirkumu likuma 62.pantu,
- nepieciešamie nomaiņas noteikumi, ievērojot minēto likuma regulējumu, piemēram:
 - kādām prasībām jāatbilst apakšuzņēmējam un personālam (*piem., līguma izpildi ietekmējošu sankciju neesamība*), lai pasūtītājs piekristu tā nomaiņai, it īpaši gadījumos, kad personāla kvalifikācija tikusi vērtēta, nosakot saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu;
 - kāda informācija jāiesniedz pasūtītājam, lai tas saskaņotu personāla vai apakšuzņēmēju nomaiņu;
 - uz kuru datumu tiks pārbaudīti izslēgšanas noteikumi;
 - cik dienās pasūtītājs izskatīs saņemto informāciju un dokumentus, kas nepieciešami lēmuma pieņemšanai (**max 5 darbdienas**).

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Materiālu vai iekārtu nomaiņa līguma darbības laikā

- Ieteicams noteikt,
 - kādos gadījumos materiāli vai iekārtas var tikt nomainīti (piem., tos vairs neražo, tie objektīvu iemeslu dēļ nav pieejami, nomaiņa nepieciešama, lai uzlabotu līguma izpildes kvalitāti),
 - kā tiks novērtēta piedāvāto materiālu līdzvērtība,
 - ka jāiesniedz izmaksu pārrēķins.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Līguma izpildes kontrole pārtikas iepirkumos

- Līgumā jānosaka:
 - *TS prasību izpildes kontroles mehānismu un atbildību par prasību nepildīšanu*
 - *pienākums piegādātājam iesniegt pierādījumus par produktu izcelsmi (ražotāju un audzētāju saraksti un ar tiem noslēgtie līgumi)*
 - *tiesības veikt produktu kvalitātes un izcelsmes papildu pārbaudes*
 - *produktu saraksts atbilstoši TS*
- Jānodrošina noslēgtā līguma pieejamība uz vietas iestādē, kurā notiek pārtikas produktu piegāde.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Līguma izpildes kontrole pārtikas iepirkumos

- ▣ **PVD: 86% pārbaudīto izglītības iestāžu konstatēti pārkāpumi ZPI jomā:**
 - nepārbauda, vai piegādāti atbilstoši produkti – izcelsme, atbilstība tehniskās specifikācijas prasībām (kvalitāte, fasējums, sastāvā neatļautas piedevas)
 - līgumi nav pieejami pārtikas piegādes vietās

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Iepirkuma līguma grozījumi

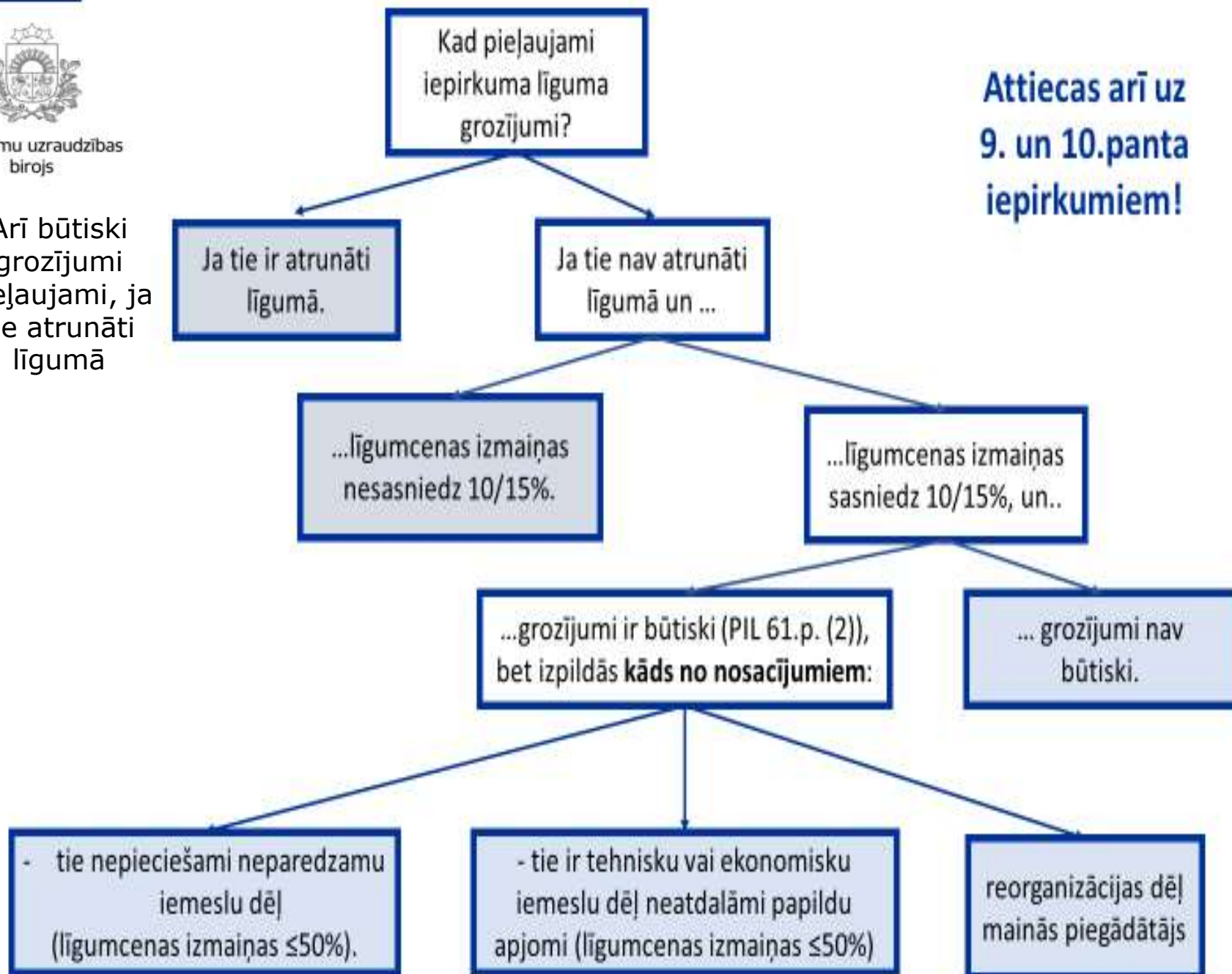
- Iespējami šādi iepirkuma līguma grozījumi:
 - nebūtiski grozījumi (neatbilst PIL 61.panta (2) daļā noteiktajām būtiskuma pazīmēm);
 - būtiski grozījumi (pieļaujami tikai PIL 61.panta (3) daļā noteiktajos gadījumos);
 - *de minimis* grozījumi (PIL 61.panta (5) daļa - nav jāvērtē būtiskums) - visu secīgi veikto grozījumu vērtība vienlaikus nesasniedz 144000/ 5548000 EUR un 10/15% no sākotnējās līguma līgumcenas.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Arī būtiski
grozījumi
pieļaujami, ja
tie atrunāti
līgumā

Attiecas arī uz
9. un 10.panta
iepirkumiem!

Iepirkumu uzraudzības
birojs

3. PIEDĀVĀJUMA IESNIEGŠANAS TERMIŅI

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Minimālie piedāvājumu iesniegšanas termiņi iepirkuma procedūrām

▣ **Noteikti MK noteikumos Nr.107**

- Parastie pieteikumu un piedāvājumu iesniegšanas termiņi
- Saīsinātie piedāvājumu iesniegšanas termiņi, ja publicēts Iepriekšējais informatīvais paziņojums
- Termiņu saīsinājums steidzamības gadījumā (paātrinātas procedūras – AK, SK, KPS)
- Termiņu saīsinājums, ja paredzēta elektroniska piedāvājumu saņemšana
- Minimālais termiņš pēc grozījumu izdarīšanas

Skatīt piemēru: Atklāts konkurss – minimālie termiņi

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Atklāts konkurss – minimālie termiņi

	Virs ES līgumcenu robežvērtībām (no nosūtīšanas ES OV)	Zem ES līgumcenu robežvērtībām (no publicēšanas IUB PVS)
Parasti	35	20
Ja publicēts IIP	15	15
Steidzamības gadījumā	15	15
Ja paredzēta elektroniska piedāvājumu iesniegšana	30	15
Pēc grozījumu izdarišanas	Vismaz puse no sākotnējā termiņa, bet ne mazāk par 7 dienām	Vismaz puse no sākotnējā termiņa, bet ne mazāk par 7 dienām

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas termiņi

- ❑ Pasūtītājs, nosakot pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas termiņus, **ņem vērā**
- ❑ iespējamā iepirkuma līguma sarežģītības pakāpi
- ❑ un laiku, kāds nepieciešams piedāvājumu sagatavošanai,
- ❑ kā arī Ministru kabineta noteiktos minimālos pieteikumu un piedāvājumu iesniegšanas termiņus.

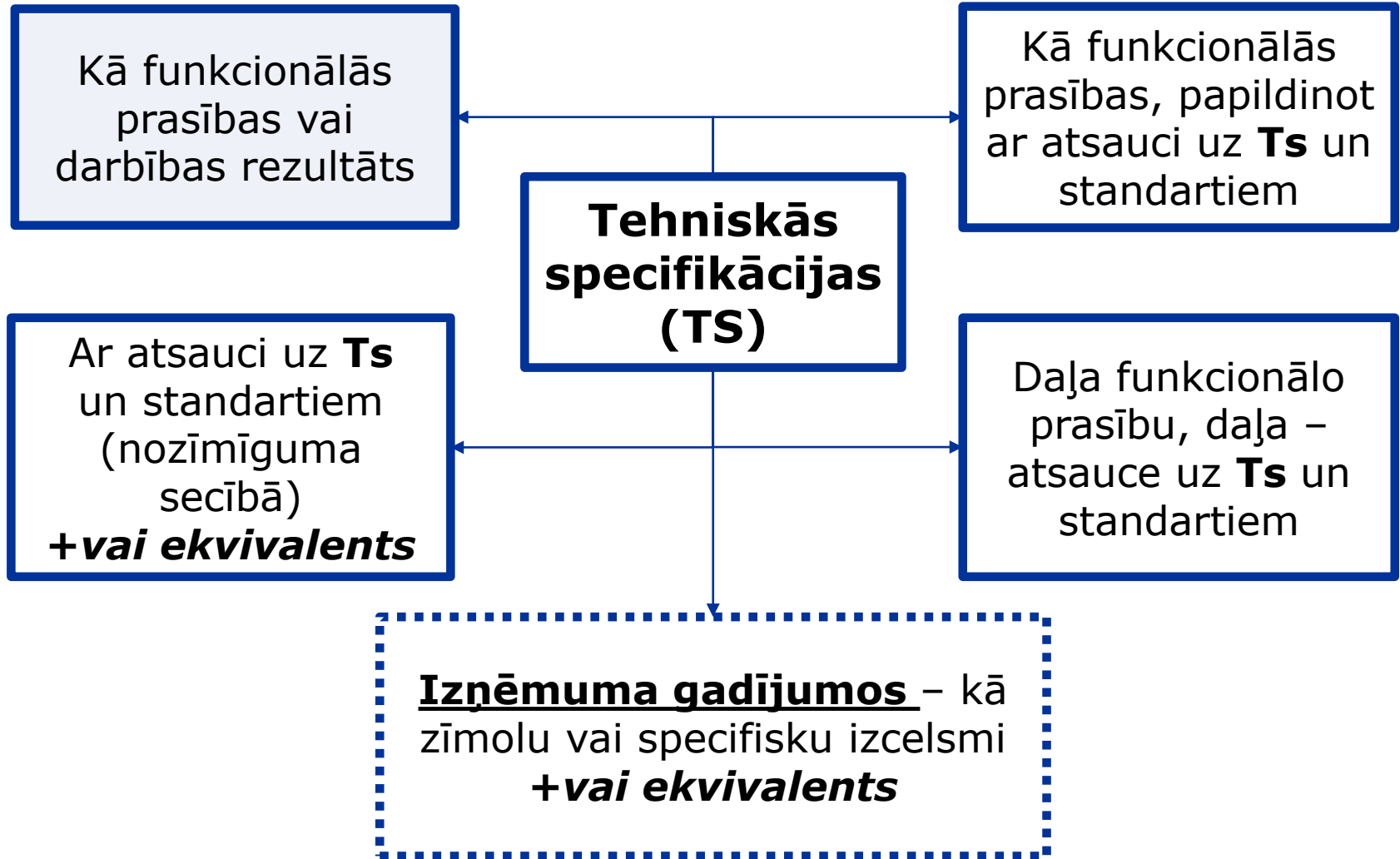
Iepirkumu uzraudzības
birojs

4. TEHNISKĀS SPECIFIKĀCIJAS SAGATAVOŠANA

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Tehniskās specifikācijas (TS) (20.pants)

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Tehniskās specifikācijas (20.pants)

- ❑ **Ja tas nav izšķiroši svarīgi iepirkuma līguma priekšmeta pastāvēšanai,**
- ❑ tehniskajās specifikācijās **nenorāda** specifisku izcelsmi, īpašu procesu, kas raksturo tikai kāda konkrēta piegādātāja preces vai pakalpojumus, zīmolu, patentus vai specifiskus preču veidus,
- ❑ kas noteiktiem piegādātājiem vai precēm rada priekšrocības vai noraidīšanas iemeslu.

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Tehniskās specifikācijas (20.pants)

- **Izņēmuma gadījumos** šādu norādi var iekļaut, **ja nav iespējams** sagatavot pietiekami precīzu un skaidru iepirkuma līguma priekšmeta aprakstu **saskaņā ar šā panta (5) daļu.**
- Tādā gadījumā norādi lieto kopā ar vārdiem "**vai ekvivalents**".
VIENMĒR!

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Paldies par uzmanību!

Dace Gaile

Iepirkumu uzraudzības biroja vadītāja

Dace.Gaile@iub.gov.lv